

GAZETA LWOWSKA.

W Poniedziałek

N^{ro}. 21.

18. Lutego 1822.

Wiadomości krajowe.

Z Wiednia d. 7. Lutego. — Jego Cesarzka Mość raczył najłaskawiej Bukowińskiego dóbr posiadacza Teodora Mustazę wynieść do stanu Barona dziedzicznych krajów Swoich.

Dalszy ciąg mowy Gubernatora uprzywilejowanego Austrijskiego narodowego banku, Józefa Hrabi Dietrichsteina, mianey do wydziału tegoż przy zagaieniu statutami przepisane go zgrómadzenia w d. 14. Stycznia r. b.

»Drugim powodem do układów Dyrekcyi bankowey z Zarządem kraiu, były pożyczki otrzymane dla wymiany pieniędzy papierowych.«

»Pożyczką tą, zapewniwszy sobie Rząd sumnę 35 millionów, oddał takową już w roku 1820 bankowi narodowemu wraz z innymi gotowiznami, które podobnie przeznaczone zostały na wykupno pieniędzy papierowych. Dyrekcyia banku poznała z postępu wykupna pieniądze papierowych i z postępowania wysokiego zarządu krajowego, wyłącza- jącego wszelki przymus, iż przez tę pożyczkę zapewniona summa niemogła być zupełnie użyta w roku teraz zaczęty. Wyплаты czynione w roku 1821 na rachunek téy pożyczki przewyższają znacznie sumnę, która stosownie do ustanowionych oznaczeń wpłynąć miała. Miałoby 7 millionów, które uczciwicy téy pożyczki złożyć mieli do banku, rozciągli wyplaty swoje dobrowolnie aż do summy ZR. 19 mill. 766000. Pozostaie ieszcze w banku 76170 obligacyi długu, za które w roku terażniejszym wpłynąć miało ZR. 15 mill. 234000.«

»Jakkolwiek szybki postęp wyplat domy- ślać się haże z jedney strony wziętości obli- gacyi długu wspomnieney pożyczki, z dru- giej łatwości w zebraniu kapitałów, iednak dy- rekcyia banku osądziła, iż przyjemniéy byłoby dla wielu interessowanych wspomnieney po- życzki krajowey, by dla zaspokoienia należą- cych się im wyplat uzyskali dłuższy termin. Dyrekcyia uważała także, iż dla ogólnego obie- gu pieniędzy i rozmytych gałęzi zatrudnień

iest pożądanem, gdy summa przeznaczona na cel publiczny dopiero za ukazaniem się potrzeby odiyta iest przedsiębiorstwóm, w których do- tąd pożyteczne znaydywała użycie. Nakoniec nie mogła także przeyrzeć, iż przeto nastę- czyła pożądaną sposobność, przysporzenia in- stytutowi bankowemu w dopiero rozpoczętym roku znacznego nadrostu iego dochodów.«

»Połączone te względy, spowodowały dy- rekcyią bankową do oświadczenia wysokiemu zarządowi skarbowemu swéy gotowości, roz- łożenia wyplat ostatniéy pożyczki krajowey pod pewnemi modyfikacyami na rok 1822 i 1823, iezli cele skarbowe nie stawia zawad temu za- miarowi, i iezli w pierwotnym stosunku, przez który bank względnie téy pożyczki niezostał zupełnia obowiazany, niebędzie żadney od- miany.«

»Ofiarę dyrekcyi bankowey przyjął zarząd skarbowy z zaspokaiiającem oświadczeniem, i w skutek tego porozumienia przyjęto oznacze- nia względem wydania nowych certyfikatów, ogłoszonych już przez uwiadomienie publiczne.«

»Te są to układy zawarte w biegu ostat- niego roku z Rządem.«

»Pochlebiam sobie, iż z wystawienia tych- że będziecie mieli W Panowie zaspokaiiające przekonanie, że dyrekcyia banku postępowała w zakresie praw statutami sobie wskazanych, starała się o korzyści poruczonego sobie insty- tutu i akcyonaryiuszów i przykładała się do ustalenia publicznego zaufania względnie tego instytutu i rozporządzeń Rządu.«

»Między układami przedsięwziętymi w cią- gu ostatniego roku przez dyrekcyią bankową, zdaia się zastugiwać następujące na szczególne wspomnienie.«

»Ułatwienie dochodu z dywidendy przez wydanie kuponów; których podniesienie zosta- wiane iest akcyonaryiuszom. Przez układ ten nie tylko osiągnięto pożyteczne sproszczenie w rachunkach banku, lecz przyłożono się także do bezpieczeństwa i dogodności posiadaczów akcyi. Chcąc wykonanie zamiaru przyspieszyć, postano do trzech handlowych miast Augs-

burga, Frankfortu nad Menem i Amsterdamu, zaufanych urzędników banku z dostatecznym zapasem kuponów, aby tancnym akcyjom bez kosztu dozwolili udział do koryści nowego podziału. Akcyjonaryusze oświadczyli się już pomyślnie względem pierwszeństwa tego urzędu, ponieważ aż do tej chwili około dziewięć dziesiątych części wydanych akcyj opatrzonych jest kuponami dywidendy.«

»Równie sądziła dyrekcja banku dla polepszenia sprawy zaliczenia na papiery Stanu dotąd raz tylko w tydzień udzielane wypłaty z góry, na codzienne zezwolić. Rozporządzenie to sprawdza się od tego krótkiego czasu zaspokajającym postępem.«

»Kassa zamiany istniejąca w Medyolanie, w ciągu dwóch lat od czasu utworzenia instytutu bankowego i związku z tem miastem, ograniczone tylko przyniosła korzyści. Dyrekcja banku, ze względu trudności i kosztów, przywiązanych do przesłania tamże pieniędzy została zniewolona do zniesienia tej kassy.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

Wiadomości zagraniczne.

Portugalia, Brazylia i Algabria.

Rozgłoszona przez gazety Nowego Yorku wiadomość o zupełnej rewolucji, w skutek której oderwała się zupełnie ta osada od matki oyczyzny i Następcy Tronu wsieść miał na okręt dla udania się do Europy, nie zdaie się potwierdzać według najnowszych doniesień z tej części Ameryki w Anglii odebranych.

Hiszpania.

Najnowsze wiadomości z Barcelony z dnia 12. Stycznia zawierają: »Okolicznosci i zamieszanie coraz bardziej są szczególniejsze. Gubernator Porras i Jeneralny Kapitan Villa Campa przybyli znowu do miasta i zajęli swoje mieszkania. Porras oświadczył się najpierw podpisac przełożenie Katalończyków mające być przesłane Rządowi przez nadzwyczajnego gońca i napisat imie swoje pod datą, tak, iż jest najpierwszym z podpisujących. Villa Campa usprawiedliwił się Radzie Stanu z uprzedniego swojego postępowania na pismie, i oświadczył, iż gotów jest mieć udział do wszystkich środków, nawet w razie, gdyby odpowiedź Króla nie wypadła pomyślnie ku życzeniom Barcelończyków. Poczem obadwa ci Panowie przywróceni do swoich obowiązków

przyymowali wszystkich Officerów wojska liniowego i milicyi, i zapewnili onych o przychylnosci swęj do sprawy ludu. Atoli nie wierzono temu. Niespodziewane przystąpienie to do sprawy ludu zasztło właśnie wraz z postapowaniem pułku Kordova w celu połączenia się z innymi pułkami. Miano podeyrzenie o tajemnym planie a wniesicie pułku do Barcelony stało się powodem do kłótni; Pułkownikowi dowódczemu złamano pałasz. Atoli raptownie rozeszła się wieść o przybyciu Riega, i w rzeczy samej przybył niebawem do miasta przyjęty z uniesieniem; rozruchy ustały. Naczelnik polityczny Munariz załączyl do przełożenia Ayuntamiento swój list okazujący naleganie. Złożono umyślnie Kommissyę mającą rozpoznać odpowiedź, która nadeść ma w d. 15., i jeżeliby nie odpowiedziano, żądaniu wyrazonemu w przełożeniu owem, więc mówią, iż chcą niezawodnie w d. 16. t. m. ogłosić »niepodległość.«

Francyja.

Z Paryża d. 24. Stycznia. — »Dzisiejszy Monitor zawiera ogólny wykaz ludności wszystkich Departamentów Królestwa, podług którego liczba mieszkańców Francyi podana jest do dnia 1. Stycznia na 30,565,291 dusz. Najludniejszy Departament, oprócz Departamentu Sekwany (Stolica Paryża), ma 905,764; najmnię zaś ludności liczący jest Departament Wyższych Alpów, podany na 121,418 dusz. Pomieniony wykaz, służący za zasadę do różnych działań administracyjnych, stosujących się podług ludności, przyjęty jest rozporządzeniem Królewskim z d. 16. Stycznia i ma bydź przez lat pięć począwszy od 1. Stycznia 1822 uważany za autentyczny. Względem miast i miasteczek Królestwa mających 1,500 dusz ludności lub nieco więcej zastrzegł sobie Król dalsze postanowienie.

Niemcy.

W Sobotę dniu 26. Stycznia zagał Król Bawarski uroczyste posiedzenie zgromadzenia Stanów następującą mową:

»Móści Panowie! Radcy Państwa i Deputowani!»

»Kochane i wierne Stany Kraiowe!
»Wierny zapewnieniu danemu przez Konstytucyę — staję dzisiay pośród was, w mocnym zaufaniu światła i dobrej chęci Izby obudwóch dla rozpoczęcia drugiego okresu waszych konstytucyjnych czynności.«

»Naywiększém było staraniem Moim, aby przedział od pierwszego do terażniejszego WPanów zgromadzenia użyty był przez Ministrów Moich do zatrudnienia się temi jedynie przedmiotami, które po rozpoznaných dotychczasowych doświadczeniach — częścią nowego prawnego oznaczenia i rozporządzenia, częścią prawnéj pomocy przed innemi właściwie domagać się, częścią ze strony WPanów iako życzenia stosownie do rzeczy i czasu odłożone zostały.«

»Zaprowadzeniem powszechném Radców krajowych dałem WPanom naynowsze dowody iak dalece Moie dążą usiłowania, aby przez bezpośrednie organa cały stan gospodarstwa krajowego różnych części Państwa został poznany; i wiadomość ta pewnie doszła do Tronu Moiego.«

»Ministrowie Stanu przełożą WPanom kilka projektów do ustawy, które na pomyslnosć Ludu Moiego nayważniejszy wpływ mieć i nagłym zażaleniu zaradzić mają. — W nich znajdziecie WPanowie przełożenia dla ulgi i zabezpieczenia prywatnego kredytu i oddalenia wielu przeszkód sprzeciwiających się kulturze krajowéj i przemysłowi.«

»Będzie WPanom udzielony zupełny Kodeks ustaw karnych, ułożony przez Komisję prawodawczą. — Księga ustaw, stanowiąca o życiu, wolności i mieniu, a zatem o nayświętszém dobru człowieka, wymaga publicznego badania, potem spokojnego i związłego naradzenia się, czego przy przedmiotach nawiających się na zwyczajném zgromadzeniu spodziewać się nie można; ztąd zastrzegam sobie, zwołać Moie wiernie i kochane Stany wyłącznie do takich i tym podobnych wielkich ustaw na nadzwyczajne zgromadzenie. — Tymczasem przez udzielenie terażniejsze, obeznają się Stany z duchem ustawodawstwa, iego zasadami i pojedynczemi oznaczeniami, aby dostatecznie przygotowane, z dojrzałą, godną rzeczą — rozważą stanąć mogły.«

»Różnaito projekta do ustaw nadarzą WPanom wszędzie sposobność do rozwinięcia pozytecznym sposobem patriotycznego WPanów współdziałania.«

»Com WPanom w pierwszój mowie Moiej o przywróceniu porządku kościelnego zapowiedział, przyszło do skutku. — Przy dopełnieniu Konkordatu zawartego ze Stolicą Apostolską co się dotyczy Kościoła Katolickiego — i utrzymania onegoż iako ustawy Państwa — pozostają iednak ogólne i szczególne prawa zapewnione Konstytucją i załączonemi do teyże edyktami, nienaruszone dla wszystkich Moich

poddanych różnych wyznań, w odwołaniu się do Religii, majątku kościelnego i urzędów kościelnych — i nie dopuszczę, aby targniono się przeciwko Konstytucyi na prawa zaręczone każdój części Religii.«

»Minister Stanu i Skarbu, przedstawi WPanom wykazy przepisane Konstytucją; — iest to nayszczerzą wolą Moją, aby należący się WPanom wszelki rachunek, zdano z otwartością i iasnością.«

»Jeżeli wraz ze Mną życzylibyście WPanowie w częmsi ulepszyć stan Państwa, więc przyczynę tego znaydziecie WPanowie w pozostałych działalnościach czasu przeszłego i w nepomyślnych stosunkach terażniejszego; — atoli uznacie także z wdzięcznością dobrodzieystwa, iakich Nasze Państwo dozuiaie rzeczywiście przez Rząd Konstytucyyny, szczególni względnie publicznego kredytu.«

»Stosownie do obawionych myśli i zapewnień Ich polegam w mocnym zaufaniu na WPanach. iż iako mężowie — przeięci zarówno uszanowaniem ku Tronowi, który otaczacie, iak i miłością do Ojczyzny, dla której tu zebraliście się — postępować będziecie wraz ze Mną drogą Konstytucyyną i takim sposobem szanować wysokie powołanie Stanów.«

»Izba Deputowanych złożyła w d. 31. Stycznia swój adres dziękczynny u Tronu Monarchy. Król po wysłuchaniu onegoż raczył odpowiedzieć: »Mości Panowie! Dziękuję WPanom za ten sposób myślenia, iaki wyraziliście w imieniu Izby Deputowanych względem Tronu i Ojczyzny. Przekonany iestem o rzetelności i wierności Izby chcącój przyłożyć się do powszechnego dobra i spodziewam się dobra po zgromadzeniu Stanów tąd bierdziéj, że obie Izby ożywione są tym samym duchem. Wszyscy mamy ieden cel: dobro Ojczyzny. Czynieć będę co do Mnie należy, czynicie WPanowie swoje a wszystko poydzie pomyslnie.«

T u r c y i a .

Dostrzegacz Austriacki z d. 5go Lutego zawiera:

W y i ą t e k
z doniesień Konstantynopolitańskich
z d. 10. Stycznia:

»Wiadomości z Morei i Albanii tak są zawikłane i nie kiedy tak sprzeciwiające się, iż trudno iest zrobić sobie pewny i połączonej obraz stanu rzeczy w owych krajach. Wojna prowadzona na tylu punktach, przerwanie związków, oschłość Tureckich a zupełna niepewność wszystkich Greckich, iedynie dla obcych wy-

myślanych doniesień, obciążają zupełnie te trudności. Z tąd, nawet blisko widowni wojny przestać potrzebna wiadomości ile można z najszybszych źródeł dla widoku całości, zaś względem pojedynczych istotnych czynów czekać sprostowań, iakie czas przyniesie.

Zdaie się, iż Rząd Turecki wewnątrz wyspy zostawił losowi. Po zajęciu Tripolizy natężyli Grecy siły swoje przeciwko główny twierdzy na stałym lądzie Napoli di Romania, i staraia się wszelkiemi sposobami opanować to ważne stanowisko. Zaś twierdze Modon i Koron, iakoteż zamki w Patras i Levanto są w najlepszym stanie obrony i Jussuf Basza, który się w obu tych ostatnich warunkach mężnie i zręcznie utrzymaie, zrobiwszy wycieczkę niespodziewaną w d. 2. Grudnia rozpuścił Grecki korpus oblegający Patras. Z resztą w Konstantynopolu pracują dzień i noc około uzbudzenia floty, która ma być postana wyłącznie przeciwko Morei.

W prowincjach północno zachodnich półwyspu (Albanii) ieszcze bardziej są rzeczy zawiąte. Woyska Churszyd Baszy podają do 25000 ludzi. Podzielone ono iest na trzy korpusy; z których głównym korpusem liczącym blisko 15000 ludzi dowodzi sam Churszyd, drugimi dwoma Omar i Mahmud Basza. Ci zajęci są nieustannie opieraniem się kupom wojska powstańców; zagrażającym ze wszystkich stron działaniom Churszyd Baszy. Grecy oblegają Artę i Prevezę; zdaie się, iż do d. 25. Grudnia żadna z tych twierdz nie była w ich ręku; i Turcy dokładali mocno starań, aby szczególniej Artę pozbawioną żywności a ztąd blisko upadku ocalić, które posiadanie ważnem iest dla losu Janiny.

Ali Basza utrzymaie się teraz w cytadeli Janiny, podczas gdy miasto i zewnętrzne warunki osadzili mocno Turcy; że dowódcą tenie zadał dawno zapowiedzianego ciosu Alemu Baszy, tego, zdaie się być więcej niżeli nuporczywa obrona iego, przyczyna ta, iż Churszyd musi nieustannie wysyłać oddziały przeciwko korpusom Greckim będącym w tyle i po skrzydłach. Ali Basza utracił niedawno swego najlepszego inżyniera, Caretto, któremu poruczył kierowanie robotami obrony, a którego po wielkich czynionych dla niego usługach (ten bowiem postradał nawet iedno oko przy oblężeniu Janiny) nieufnością i złem postępowaniem, zmusił do ucieczki. Tenże zeznał w

obozie Churszyd Baszy, iż w twierdzy nie masz więcej nad 480 ludzi do boiu z których 160 pełni służbę artylerji. Pomimo iednak pozorów złego położenia iego, nieprzestae Ali Basza wchodzić w układy z Grekami; i pewna iż większa część naczelników powstańców położyła nadzieie swoje w niezachwianem mężtwie tego starca. Niedawno posłał on dwóch deputowanych do Argos, których tam z radością przyjęto. Z połączonymi tamże naczelnikami zawierzeć miał formalną ugoda, i przyrzec, iż wszystkie siły i skarby poświęci Hellenkiej walce za wolność, nawet przyymie religiję Chrześcijańską, ieżeli się uda Grekom odepzryć korpus Turecki oblegający Janinę.

Tymczasem niezgody między Grekami bardziej panują iak kiedy. W Argos zebrali się nieiako na kongres, na którym przelożono niedawno, zwołać wszystkich deputowanych miast Greckich do Vrachori (w byłej Etolii) dla zaprowadzenia tymczasowego Rządu. Atoli prawie tyle iest zdań i życzeń ile stronnictw a tyle stronnictw ile osob. Każdy dowódca rozumie, że może być na pierwszy urząd powołany, słuchać, nie ma nikogo. Dymitty Ypsylanty ma ieszcze wprawdzie za sobą nieco głosów; lecz wielu innych niechce o nim wiedzieć i patrzają na niego, iak na obcego awanturnika z pogardą. Większa massa iest za spokojnością, pod iakimkolwiek Rządem mogłaby taką osiągnąć; i gdyby Ali Basza mimo swoich okrucieństw mógł być wolny, położyć koniec nierządowi i szczęściem oręża lub układami nadać istnienie swemu panowaniu, więc cała Grecyia poddałaby się chętnie iego krwawemu berku. Zapisał znikł. Teraz nędza iest powodem do wszystkich rzeczy.

Podług ogłoszonego wykazu ceny chleba na czas od 16go do 28go Lutego 1822 ważyć powinny: bułka mentowa po kr. 1/2 łót. 5 — detto po kr. 1 łót. 10 — bułka ordynaryyna po kr. 1/2 łót. 6 6/8 — detto po kr. 1 łót. 13 4/8 — bochenek chleba białego po kr. 1 łót. 20 5/8 — detto po kr. 3 funt 1 łót. 30 1/8 — detto po kr. 6 funt 3 łót. 28 4/8 — bochenek chleba śniadego po kr. 1 funt. 1 łót. 17 3/8 — detto po kr. 3 funt 3 łót. 57 3/8 — detto po kr. 6 funt. 6 łót. 12 — bochenek chleba razowego po kr. 2 funt. 2 łót. 19 3/8. — Funt mięsa na cały miesiąc b. kosztuje 2 kr. w M. H.

O zachowaniu tego wykazu przekonac się można na wadze ku temu pod ratuszem wystawionej; oraz wzywa się każdego, by wykroczenie przeciwnie taryfie donosił, a prócz zatajenia łinienia, przyzwolitą odbierze nagrodę.